

* ดร.โชติรัศ ฆวนิชย์

ประเทศไทยกับเป้าหมายการพัฒนา แห่งสหประชาช

เป้าหมายการพัฒนาแห่ง สหประชาช

องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุม
นานาชาติเมื่อเดือนสิงหาคม ปี ค.ศ. 2000
เพื่อพยายามกำหนดเป้าหมายการพัฒนา
ระหว่างประเทศ โดยที่ประชุมได้เห็นพ้องว่า
อุปสรรคสำคัญของประเทศกำลังพัฒนา คือ
การขาดการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัด
ระดับชาติ ได้มีการแถลงการณ์อย่างเป็นทางการ
ของประเทศสมาชิก 191 ประเทศ เพื่อ
ยอมรับข้อผูกมัดตามประกาศสหประชาช หรือ
Millennium Devaluation และประเทศ
สมาชิกและ องค์การระหว่างประเทศเห็นพ้อง
ให้มีการติดตามผลการ พัฒนาตามเป้าหมาย
รวมทั้งการดำเนินกรอบเวลา และตัวชี้วัด
เพื่อประเมินเป้าหมายอย่างเป็นทางการ หรือ

* อธิการบดี มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Millennium Devaluation Goals : MDGs

MDGs กำหนดเป้าหมาย การพัฒนา
เพื่อขจัดความยากจนในมิติต่างๆ และให้เกิด
การพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบไปด้วย
เป้าหมาย 8 ด้านคือ :

1. การขจัดความยากจนและความ
หิวโหย (eradicate extreme poverty and
hunger)

2. การพัฒนาการศึกษาขั้นประถม
(achieve universal primary education)

3. การส่งเสริมความเท่าเทียมกันของ
เพศหญิง ชาย (promote gender equality)

4. การลดอัตราการตายของเด็ก
(reduce child mortality)

5. การพัฒนาสุขภาพของสตรีมีครรภ์
(improve maternal health)

6. การป้องกันโรคเอดส์ มาลาเลีย
และโรคติดต่อ อื่นๆ (Combat HIV/AIDS,
Malaria and other diseases)

7. การรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

(ensure environmental sustainability)

8. การส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาโลก (Develop a global partnership for development)

เป้าหมายทั้ง 8 ประการได้มีการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมิน การปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยเน้นการขจัดความยากจนไปพร้อมกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และทั่วถึงเป็นธรรมยิ่งขึ้น โดยมีกรอบเวลาของการดำเนินการแต่ละเป้าหมายให้บรรลุภายในปี 2015

ประเทศไทยกับยุทธศาสตร์แห่งชาติ

ประเทศได้กำหนดให้มีวาระแห่งชาติ (National Agenda) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยรัฐบาลได้แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2524 ว่ารัฐบาลปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดทำและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลได้กำหนดวาระแห่งชาติเป็น 4 วาระ คือ :

1. การแก้ไขปัญหาความยากจน และการกระจายรายได้
2. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
3. การพัฒนาทุนทางสังคม
4. การพัฒนาที่ยั่งยืน

สำหรับกระบวนการแปรรวาระแห่งชาติสู่แบบยุทธศาสตร์และแผนงบประมาณให้ สอดคล้องกัน รัฐบาลไทยได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์เป็น 5 กลุ่มยุทธศาสตร์ :

1. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ การต่างประเทศ และการอำนวยความสะดวก

◆ ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติ

รัฐได้กำหนดภาพรวมของยุทธศาสตร์ด้านนี้บนโครงสร้างเชิงบูรณาการ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น

- การแบ่งปันและจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม แก้ไขปัญหาความยากจน ยอมรับสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม

- การปลูกจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของชาติ ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ความจริงใจและเอื้ออาทรในการอยู่ร่วมกันอันนำไปสู่ความมั่นคงในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

การใช้ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าให้เกิดความสมดุลและเกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งพัฒนาและฟื้นฟูโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ฯลฯ

◆ ยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ด้านนี้ปรากฏว่าองค์ประกอบที่ชัดเจนในการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษในหลายประการ อาทิ

- การผลักดันให้มีกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับต่างๆ เพื่อให้เกิดภาวะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ (strategic Partnership) เช่น กรอบความร่วมมือเอเชีย (asia cooperation dialogue) การผลักดันการทูตเชิงวัฒนธรรมเพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน ฯลฯ

◆ ยุทธศาสตร์การอำนวยความสะดวก

ยุทธศาสตร์ด้านนี้ได้ผลักดันให้เกิดความยุติธรรม เสมอภาค เป็นธรรมทั้งด้านการพัฒนาระบบกฎหมายและระบบยุติธรรม การให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองต่อเด็กและเยาวชนด้วยกระบวนการยุติธรรม ฯลฯ

2. ยุทธศาสตร์การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ได้เพิ่มการพัฒนาศักยภาพของประเทศให้มีส่วนร่วมในเวทีโลกภายใต้สภาพเศรษฐกิจและสังคมโลกที่สามารถเปลี่ยนแปลง โดยดำเนินแนวทางการความยั่งยืน เช่น การส่งเสริมการพัฒนาในเชิง Mass customization แทน mass production การเน้นการพัฒนาด้วยผลทางด้านนวัตกรรม (innovation) โดยมุ่งการสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์และคุณภาพ การให้ความสำคัญการสร้างพื้นฐานของการวิจัยและพัฒนา

นอกจากนี้รัฐยังเป็นการพัฒนาความสามารถของชุมชน อันจำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรบุคคลในระดับชุมชน ในระดับต่างๆ

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม การแก้ไข ปัญหาความยากจนและยกระดับคุณภาพชีวิต

- รัฐได้จัดทำแผนแม่บทนโยบาย ประชากร รักษาโครงสร้างประชากรของประเทศให้เหมาะสม พัฒนาคุณภาพพื้นฐานของประชากรให้มีอนามัยที่ดี

- การสร้างหลักประกันสุขภาพ โดยดำเนินการ ให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงระบบ ประกันสุขภาพ

- การพัฒนาคุณภาพบริการ สาธารณสุข โดยใช้กรอบระบบคุณภาพมาตรฐานโรงพยาบาล (hospital accreditation) และการรับรองคุณภาพตาม มาตรฐาน ISO

- การปฏิรูปการผลิตครูและพัฒนาครู
- การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลางและเรียนรู้อย่างมีความสุข

- การดูแลและพัฒนาด้านแรงงาน
- การส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจ

มหภาคต่อการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยส่งเสริม นโยบายที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สมดุลและมี คุณภาพเพียงพอต่อการสร้างงานและรายได้ที่ลดความ ยากจน โดยส่งเสริมภาคเศรษฐกิจที่คนจนส่วนใหญ่พึ่งพิง การเร่งปรับปรุงกฎหมายเพื่อคุ้มครองธุรกิจรายย่อย การสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการแก้ปัญหาและสร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตแก่คนจน

♦ การเพิ่มศักยภาพและโอกาสแก่คนจน

- การปรับบทบาทของหน่วยงาน ภาครัฐในการแก้ปัญหาความยากจน โดยปรับบทบาท จากการกำกับ ควบคุมเป็นอำนวยความสะดวกใน หน่วยงานส่วนท้องถิ่น การกระจายงบประมาณในส่วน ท้องถิ่น ดำเนินการเองมากขึ้น และการส่งเสริมความ มีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่น ประชาชน

ชุมชน ทุกระดับมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความยากจน

- การพัฒนาระบบบริการให้เข้าถึง คนจนและผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะการกระจายบริการ การศึกษาและฝึกอบรบอาชีพให้เข้าถึงคนยากจนและ ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง

- การจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้อง กับปัญหาชุมชนและกลุ่มเป้าหมายคนยากจน โดยมุ่งเน้นการจัดตั้งกองทุนแบบต่างๆ

- การเสริมสร้างศักยภาพการประกอบ อาชีพของคนจนในชนบท

- การพัฒนาศักยภาพคนจนเมือง โดยจัดตั้งกลุ่มอาชีพ ธุรกิจชุมชน สนับสนุนแหล่งเงินทุน สำหรับสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ ฯลฯ

♦ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

- การส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมี ส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชุมชน โดยมุ่งเน้นการจัดหาแหล่งที่ดินทำกินให้เกษตรกร ที่ยากจน

- การกำหนดเขตการใช้ที่ดินให้ เหมาะสมกับศักยภาพชุมชน

- สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนเพื่อ อนุรักษ์และดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

- ปรับปรุงและยกร่างกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น พรบ. ทรัพยากรน้ำ, พรบ.ป่าชุมชน ฯลฯ

♦ การปรับปรุงการบริหารภาครัฐเพื่อแก้ไขปัญหา ความยากจน

- การให้การสนับสนุนหน่วยงานส่วน ท้องถิ่น ให้ทำงานเชื่อมโยงเครือข่ายชุมชนมากขึ้น โดยกระจายงบประมาณ ความรับผิดชอบ

- การบูรณาการหน่วยงานภาครัฐ และภาคอื่น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในองค์รวมในการ แก้ปัญหาความยากจน

- การจัดลำดับความสำคัญ และจัด ให้มีตัวชี้วัดประสิทธิผลที่คนจนจะได้รับอย่างชัดเจน ควบคู่กับการจัดระบบงบประมาณในลักษณะ งบประมาณ แบบมุ่งเน้นผลงาน (performance - based budgeting)

4. ยุทธศาสตร์เสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน ของประเทศ

♦ การพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ต้องมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีการกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง ซึ่งต้องมีการดำเนินยุทธศาสตร์ระดับมหภาคและจุลภาคควบคู่กันไป อันประกอบด้วย

- การเพิ่มบทบาทตลาดทุนให้เป็นแหล่งระดมทุนของประเทศ
- สนับสนุนการกระจายสินค้าเข้าสู่ภาคการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและใช้เทคโนโลยีสะอาด
- ส่งเสริมระบบการออมของประเทศ พัฒนาส่งเสริมระบบกองทุนให้ครอบคลุมทั่วถึงประชากรในทุกระดับ
- การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองท้องถิ่นในด้านการวางแผน การจัดทำและบริหารงบประมาณ เพื่อสนองความต้องการของชุมชน
- การสนับสนุนกระบวนการผลิตที่ไม่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม โดยพัฒนาปัจจัยพื้นฐานที่จะผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน เช่น สนับสนุนสินค้าที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

5. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการประเทศ

กระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมไทย นำไปสู่การพัฒนาที่ขาดความสมดุลและไม่ยั่งยืน เช่น ภาครัฐใช้จ่ายงบประมาณอย่างฟุ่มเฟือยและลงทุนในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่อย่างไม่โปร่งใส ระบบราชการขาดการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม

ความจำเป็นเร่งด่วนในการปรับการบริหารจัดการของประเทศจึงมุ่งพิจารณาในองค์ประกอบสำคัญคือ

- การปรับโครงสร้าง ลดขนาด และเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐ
- ปฏิรูประบบกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่เปลี่ยนแปลง

• ปรับบทบาทการทำงานภาครัฐ ให้มุ่งประโยชน์ของประชาชนด้วยความโปร่งใส

- การกระจายหน้าที่และความรับผิดชอบให้องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น
- สนับสนุนการดำเนินการขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นกลไกในการตรวจสอบถ่วงดุลในสังคม
- สนับสนุนบทบาทสื่อในการตรวจสอบนักการเมืองและข้าราชการ
- การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายองค์กรผู้บริโภค
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน ให้มีค่านิยมที่ถูกต้อง ยึดแนวทางความพอเพียง และการให้ความสำคัญของครอบครัวของธรรมาภิบาลของสังคม

ประเทศไทยเป้าหมายการพัฒนา แห่งสหประชาชาติ

กรอบเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหประชาชาติของการประกาศร่วมกันของประเทศในสหประชาชาติกับวาระแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติของประเทศไทยนั้นสอดคล้องกันไปในแนวทางและจุดเน้นทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติที่ถูกสังเคราะห์เป็นแผนยุทธศาสตร์และแผนงบประมาณ อย่างไรก็ตามประสิทธิผลของกระบวนการย่อมต้องคำนึงถึงความสมดุลขององค์ประกอบของกลไกในระดับแบบที่ต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องต่อเป้าหมายของภาพรวมองค์ประกอบร่วมของกลไกที่สำคัญ สำหรับประเทศกำลังพัฒนา อันจะมีผลต่อประสิทธิผลต่อเป้าหมายการพัฒนาสหประชาชาตินั้นพิจารณาได้ว่า ประกอบไปด้วย

- ฐานข้อมูลที่เป็นมาตรฐานต่อเป้าหมายการพัฒนาที่สามารใช้ได้ขององค์กรรวม ต้องพร้อมและมีประสิทธิภาพเป็นมาตรฐานเพียงพอ
- ลักษณะเฉพาะของโรคคอพอกที่แต่ละประเทศ จำเป็นต้องมีกาวิจัยค้นคว้าเป็นการเฉพาะ

บนปัจจัยการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงของโรคจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่รวดเร็ว โดยเฉพาะโรคเอดส์

- ความยากจนและความหิวโหยบนโครงสร้างสังคมเกษตรกรรม จำเป็นต้องแก้ไขปัญหานี้องค์รวมไปพร้อมกับการปรับและป้องกันผลกระทบจากภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นกระแสโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องดำเนินไปบนระบบธรรมาภิบาลของระบบการเมืองและระบบราชการ

- การพัฒนาระบบการศึกษาขั้นประถม บนการพัฒนาเชิงคุณภาพในทศวรรษที่เทคโนโลยีเป็นตัวนำ จำเป็นต้องดำเนินไปพร้อมกับการสร้างระบบ

ถ่วงดุลของการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงซึ่งคุณภาพกับการค้าเทคโนโลยีจากภาคอุตสาหกรรมข้ามชาติที่ร่วมกับระบบการเมืองและราชการในประเทศ

- ความเท่าเทียมของเพศชายหญิงในสังคมตะวันออกแตกต่างจากความหมายของสังคมตะวันตก เป็นสิ่งละเอียดอ่อนที่ส่งผลต่อสังคมตะวันออกและตะวันตกที่แตกต่างกัน สังคมที่ยังยืนปรากฏในโครงสร้างสถาบันครอบครัวของสังคมตะวันออกมากกว่าสังคมตะวันตกจากอดีต เป้าหมายการพัฒนาดังกล่าวจึงต้องกำหนดตัวชี้วัดเฉพาะสำหรับสังคมเฉพาะ และผลกระทบจากการแก้ไขที่สมมุติฐานที่ผิดจะส่งผลต่อสังคมภาพรวมอย่างรุนแรง

